

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

16-18-vuotiaiden ukrainalaisten koulutuksen järjestäminen

Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteinen
webinaari 29.9.2022

Tilapäinen suojele ja toisen asteen koulutus

ylivohtaja Petri Lempinen
opetus- ja kulttuuriministeriö

Ukrainasta paenneet varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa (12.9.2022)

	Tilanne 31.5.2022	Tilanne 14.6.2022	Tilanne 1.8.2022	Tilanne 12.8.2022	Tilanne 25.8.2022	Tilanne 12.9.2022
Varhaiskasvatus	170	264	268	372	473	609
Esiopetus	83	59	32	79	270	299
Perusopetukseen valmistava opetus	2702	3050	2984	3247	3685	4336
Perusopetus	151	134	94	233	367	392
Aikuisten perusopetus	152	154	147	145	174	195
Lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA)	0-4	0-4	0-4	0-4	-	-
IB-tutkinto	0-4	0-4	0-4	11	18	24
Lukiokoulutus	17	16	17	35	49	55
Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)	12	13	13	12	-	-
Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)	0-4	0-4	0-4	0-4	0-4	0-4
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)	-	-	0-4	0-4	183	295
Ammatillinen koulutus	144	167	169	227	273	279
Yhteensä	3446	3900	3797	4466	5595	6550

Lähde: KOSKI- ja VARDA-tietovaranto. Ukrainan kansalaiset joiden varhaiskasvatussuhde alkanut 24.2.2022 jälkeen (VARDA) tai joiden opinto-oikeus alkanut 20.2.2022 jälkeen (KOSKI).

**16-18-vuotiaiden
ukrainalaisten
tukeminen
koulutuksessa**

Perusopetukseen valmistava opetus ja rahoitus

**opetusneuvos Katri Kuukka ja
erityisasiantuntija Leena Matilainen
Opetushallitus**

Perusopetukseen valmistava opetus

- 16-vuotiaat ukrainalaiset voidaan ohjata valmistavaan opetukseen, *jollei heillä ole perusopetuksen päättötodistusta vastaavaa todistusta*, muutoin muihin koulutuksiin (TUVA, AIPEn aineopinnot ym.) (ennakkokysymykset) – sama menettely muillakin, mahdollisuus suorittaa perusopetusta 18-vuotiaaksi
- perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta
  - 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia, tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia, vastaavat noin lukuvuoden opiskelua
- kohderyhmänä (lasten) perusopetukseen siirtyvät oppilaat, ei yli 16-vuotiaat (ennakkokysymys)
- tavoitteena antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten
- suomen/ruotsin kielen opetus on alkeis- ja peruskielitaidon opetusta, oppilaille on suotavaa laatia oppimissuunnitelma
- oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen
- voidaan järjestää ryhmämuotoisena tai inklusiivisesti perusopetuksessa, myös yksittäisille oppilaille
- keskeistä integraatio esi- tai perusopetukseen ja osallisuuden vahvistaminen esimerkiksi kummiluokka- tai –oppilastoiminnalla

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

- Perustuu toteutuneisiin suoritteisiin
- Kytkeyty vuosittaisen laskentapäivän oppilasmäärän sijasta läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana.
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava yhden vuoden oppimäärää, joten keskimäärin yhtenä rahoitukseen oikeuttavana läsnäolokuukautena opetusta tulisi olla 6–10-vuotiailla 100 tuntia ja tätä vanhemmilla 111 tuntia.

Rahoitus seuraa oppilasta opetuksen järjestäjältä toiselle

- Jos kuitenkin oppilaalle on jo kertynyt toisella opetuksen järjestäjällä yhdeksän (9) läsnäolokuukautta, niin perusopetukseen valmistavan opetuksen jatkuessa toisella opetuksen järjestäjällä, ei rahoitusta enää makseta toiselle opetuksen järjestäjälle.
- Edellisellä opetuksen järjestäjällä kertynyt vajaa läsnäolokuukausi (esim. 15 päivää) eivät siirry uudelle opetuksen järjestäjälle, vaan kun oppilas aloittaa uudella opetuksen järjestäjällä, alkaa läsnäolokuukauden laskeminen alusta, jos oppilaalla on läsnäolokuukausia jäljellä.

Vuoden 2022 yksikköhinta ja rahoitus

- Läsäolokuukauden yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,186 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098.
- Kunnalliselle opetukselle järjestäjälle maksettava varainhoitovuoden 2022 yksikköhinta on 1.339,45 euroa (yksityisen 1.390,62 euroa) per läsnäolokuukausi.
- Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta toteutuneiden läsnäolokuukausien määrällä.

Ennakollinen rahoitus perustuu arvioon

- Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa arvioidun suoritemäärän perusteella.
- Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään eli vuoden 2022 ennakkollisen rahoituksen laskennassa on suoritemääränä käytetty vuonna 2020 toteutuneiden perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausien määrää.
- Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2022 ennakkollinen arvioitu rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2024.

Ennakollisen rahoituksen suoritemäärään muutoksen hakeminen

- Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkittävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä.
- Vuoden 2023 ennakollisen rahoituksen arvioon muutosta tulee hakea 30.9.2022 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriöltä.
- Hakemukset toimitetaan Opetushallituksen Valtionosuuksille, jossa valmistellaan hakemukset opetus- ja kulttuuriministeriön päätettäväksi.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Toteutumien ilmoittaminen

- Perusopetukseen valmistavan opetuksen tiedot siirretään tai tallennetaan KOSKI-tietovarantoon.
- Vuoden 2020 toteutuneet läsnäolokuukaudet ilmoitettiin Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2021.
- Vuoden 2021 toteutuneet läsnäolokuukaudet ilmoitetaan Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2022.
- Syksystä 2023 lähtien tiedot poimitaan KOSKI-tietovarannosta. Tällöin poimitaan vuoden 2022 läsnäolokuukausien toteuma, joka muodostaa vuoden 2024 arvion.
- Vuoden 2024 rahoituksen laskennan yhteydessä korjataan myös vuoden 2022 maksettu ennakkollinen rahoitus vuoden 2022 toteuman mukaiseksi.

Perusopetukseen valmistava opetus KOSKESSA

- Läsäolokuukausien laskennassa ei huomioida kesäkeskeytystä eikä seuraavia koulujen loma-aikoja: joululoma, talvilomaviikko ja syysloma. Näiden lomien ajaksi perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan opiskeluoikeuteen merkitään tila *Loma*.
- Loma-aika ei kerrytä valtionosuusrahoituksen näkökulmasta perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitettavaa yhdeksän kuukauden opiskeluaikaa.
- KOSKI-ohjeet:
<https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/Perusopetukseen+valmistava+opetus>
- Erillinen ohje (Tiedote OPH-3587-2022) perusopetukseen valmistavan opetuksen jaksojen tallentamisesta ja tiedonsiirroista KOSKI-tietovarantoon ja valtionosuusrahoituksen poimintakriteereistä.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) ja rahoitus

**opetusneuvos Tarja Heikkinen ja
erityisasiantuntija Leena Matilainen
Opetushallitus**

TUVA - tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

- Aikaisemmat nivelvaiheet koulutukset 10-luokat, VALMA ja LUVA yhdistyivät yhdeksi koulutukseksi 1.8.2022
- Tavoitteena tarvittavan osaamisen hankkiminen ennen tutkintokoulutukseen siirtymistä
- Kattavasti saatavilla ympäri Suomea eri koulutuksen järjestäjien toteuttamana

Kohderyhmät

- Oppivelvolliset ja ilman toisen asteen tutkintoa olevat
- Opiskelijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame
- Opiskelijat, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen tai vastaavan koulutuksen muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai saamen kieli

Kielitaito ja muut vaatimukset

- Perusopetuksen päättötodistus tai todistus perusopetusta vastaavasta aiemmasta koulutuksesta.
- Opiskelijoiden opiskelukielen taidon tulisi olla sellainen, että he hyötyvät valmentavan koulutuksen opiskelusta ja heillä on mahdollisuus saavuttaa tarvittavat valmiudet toisen asteen opiskeluun valmentavan koulutuksen aikana.

Hakeutuminen

- TUVA-koulutukseen hakeudutaan suoraan oppilaitoksiin joustavasti jatkuvan haun kautta, keväällä myös yhteishaun kautta
- TUVA-koulutuksessa oletetaan opiskelijalla olevan riittävä peruskielitaito, mutta opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa voidaan painottaa erityisesti koulutuksen alussa opiskelukielen taidon kehittämiseen liittyviä opintoja.
- Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijaksi ottamisesta

Opiskelijan tarpeiden huomioiminen

- Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- Suunnitellaan opiskeltavat koulutuksen osat, tavoitteet, sisällöt ja opiskelijan tarvitsemat tukitoimet
- Kielitietoinen opetus
- Erityinen tuki ja erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Opinto-ohjaus ja yksilö-, ryhmä- tai opintojaksomuotoisena ohjaus
- Opiskeluhuoltopalvelut

TUVA-rahoitus

- Rahoitetaan kolmen erillisen valtionosuusrahoitusjärjestelmän puitteissa:
  1. Perusopetuksen lisärahoituksena (kotikuntakorvauksen perusosasta johdettu yksikköhinta per oppilas)
  2. Lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta (keskimääräinen yksikköhinta kerrottuna kertoimella 1,17; painokerroin on 1,22 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2022 ja 1,19 varainhoitovuodelle 2023)
  3. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä kautta (suoritepäätöksellä myönnettävien tavoitteellisten opiskelijavuosien puitteissa; painokerroin 1,54)
- Kukin järjestäjä voi järjestää TUVA-koulutusta vain yhden rahoitusjärjestelmän puitteissa.
- Kolmesta erillisestä rahoitusjärjestelmästä huolimatta koulutuksen sisältö kuitenkin vastaava (koulutuksen perusteet) ja myös rahoituksen taso (mahdollisimman) yhtenäinen.
- Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteydessä voi järjestää vain silloin, kun on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä erillisen järjestämisluvan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämiseen. Perusopetuksen yhteydessä kunta voi järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta ilman erillistä lupaa, **jos kunnalla ei ole lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa tai jos kunnan järjestämän valmentavan koulutuksen alueellinen tarve ei ole pysyväisluonteista. Koulutuksen on tällöin täytettävä 4 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.**

TUVA-KOULUTUS OMNIASSA

Mila Pakarinen
koulutuspäällikkö
Omnia

tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA

0-KIELITAITOISTEN RYHMÄ

- Ryhmässä 20 opiskelijaa
- Opiskelijat oppivelvollisuusikäisiä ja he ovat suorittaneet perusopetuksen oppimäärän kotimaassaan
- Paikkaa odottaa noin 20 hakijaa

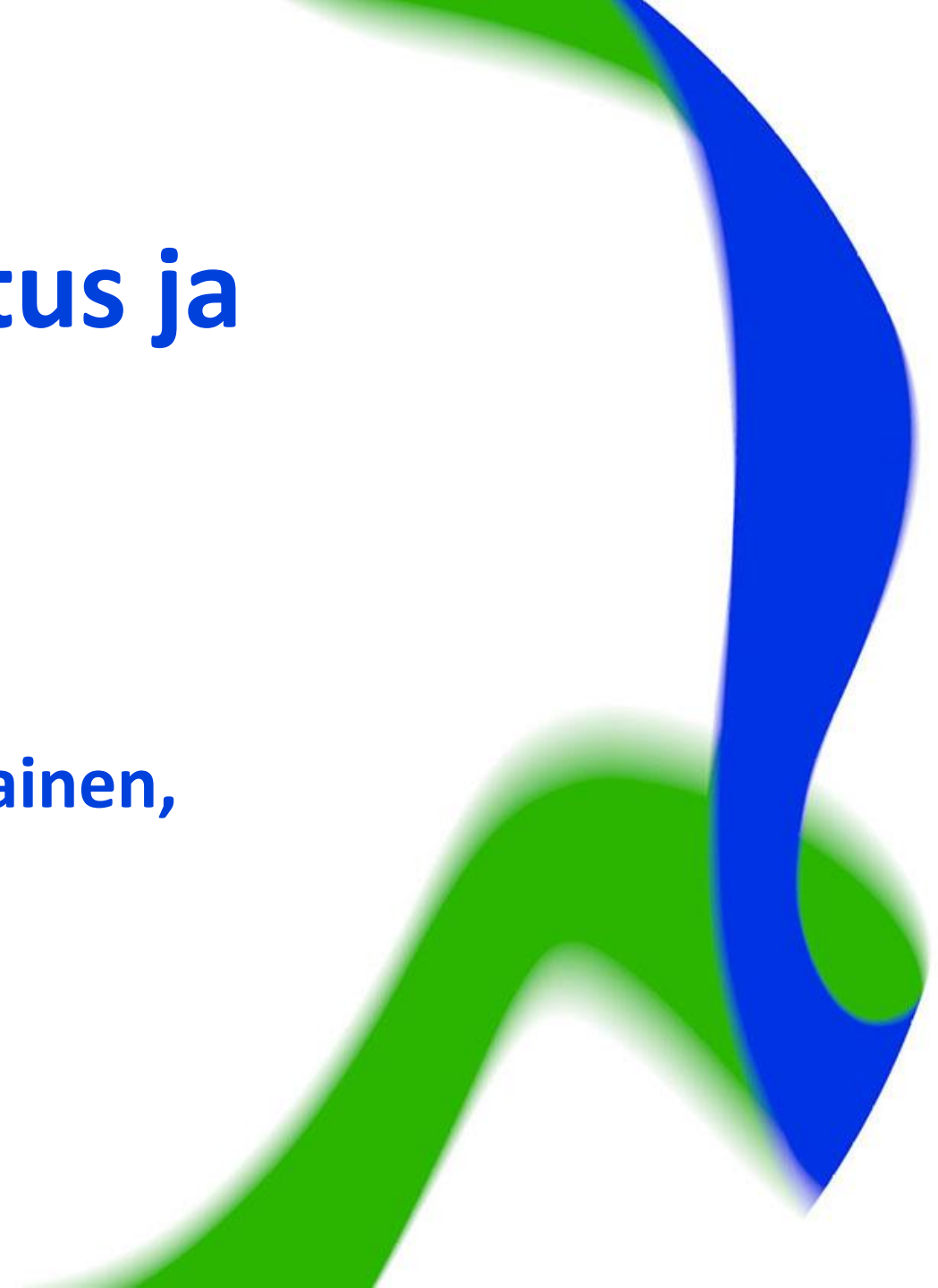
0-KIELITAITOISTEN RYHMÄ

- Yksi opettaja, joka opettaa ryhmää koko ajan. Nimetty opinto-ohjaaja.
- 1. jakson aikana vain kieliopintoja (perustaitojen vahvistaminen)
- Seuraavilla jaksoilla muita Tuvan koulutuksen osia tarpeen mukaan.
- Opiskelija voi siirtyä muihin Tuva-ryhmiin, kun kielitaito on riittävä.

Aikuisten perusopetus ja rahoitus

opetusneuvos Katri Kuukka ja
erityisasiantuntija Leena Matilainen,
Opetushallitus

Aikuisten perusopetus

- aikuisten perusopetuksen kohderyhmä ovat ne opiskelijat, joilla on perusopetus kesken tai he eivät ole opiskelleet perusopetuksessa tai heidän perusopetusta vastaava koulutus kotimaassa on huomattavasti suomalaista perusopetusta lyhyempi
- Jos ukrainalainen oppilas on 16-vuotias ja
  - hänellä on perusopetus kesken > perusopetukseen valmistava opetus, sen jälkeen mahdollisuus suorittaa perusopetus vuosiluokkiin sitomattomasti 18-vuotiaaksi saakka lasten perusopetuksessa
  - hän on suorittanut perusopetusta vastaavat opinnot > TUVA, AIPEn aineopinnot, vapaan sivistystyön koulutus (ennakkokysymys)

- Jos ukrainalainen oppilas on täyttänyt 17 vuotta ja
  - hänellä on perusopetus kesken > AIPE
  - hän on suorittanut perusopetusta vastaavat opinnot > TUVA, AIPEn aineopinnot, vapaan sivistystyön koulutus
- oppivelvollisuuden piiriin pääsemisen jälkeen 16-18-vuotias ukrainalainen opiskelija voi hakeutua aikuisten perusopetukseen, vaikka perusopetusta vastaavat opinnot olisi suoritettu:
- Oppivelvollisuuslaki 5 §
  - *Oppivelvollinen, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavat opinnot mutta **jolta puuttuu perusopetuksen jälkeisen koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, voi suorittaa oppivelvollisuutta osallistumalla aikuisten perusopetukseen.***

Aikuisten perusopetuksen rahoitus

- Perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun aikuisten perusopetuksen koko oppimäärää suorittavien opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus on kytketty suoritettujen kurssien määrään. Rahoitusjärjestelmä mahdollistaa viiveettömän toiminnan aloituksen ja rahoituksen arvioidulla volyymilla.
- Opetuksen järjestäjälle myönnetään aikuisten perusopetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (331,26 euroa/yksityisen 343,92 euroa) suoritettujen kurssien lukumäärällä.
- Kurssin yksikköhinta on sama riippumatta siitä, järjestetäänkö opetusta sisäoppilaitoksessa vai muussa oppilaitoksessa (esimerkiksi iltalukiot). Erillinen sisäoppilaitoslisä maksetaan kuitenkin edelleen sisäoppilaitoksessa majoittuvien opiskelijoiden osalta.

Aikuisten perusopetuksen rahoitus

- Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden kurssien määrään eli vuoden 2023 ennakkollisen rahoituksen laskennassa suoritemääränä käytetään vuonna 2021 toteutuneiden aikuisten perusopetuksen kurssien määrään
- Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2022 ennakkollinen arvioon perustunut rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2024 ja vuoden 2023 ennakkollinen arvioon perustunut rahoitus tarkistetaan toteuman mukaiseksi vuonna 2025.
- [Linkki esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksen määräytymisperusteisiin.](#)

Aikuisten perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen ennakkollisen rahoituksen suoritemäärään muutoksen hakeminen

- Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkittävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä.
- **Vuoden 2023 ennakkollisen rahoituksen arvioon muutosta tulee hakea 30.9.2022 mennessä opetus- ja kulttuuriministeriöltä.**
- Hakemuksen toimitetaan Opetushallituksen Valtionosuuksille, jossa valmistellaan hakemukset opetus- ja kulttuuriministeriön päätettäväksi.

Vapaa sivistystyö ja kotoutumiskoulutus vapaassa sivistystyössä

**asiantuntija Mirka Råback ja
erityisasiantuntija Seppo Hänninen,
Opetushallitus**

Vapaan sivistystyön koulutus

- Tilapäistä suojelua saaneita voidaan ottaa vapaan sivistystyön koulutukseen. Opetus on pääsääntöisesti maksullista.
  - Kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset
- Kielikoulutus vapaassa sivistystyössä (kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, opintokeskukset)
  - Perusopetuksen suorittaneet nuoret
  - Mikäli kunta tai TE-toimisto laatii tilapäisen suojelun saaneelle henkilölle kotoutumissuunnitelman, johon vapaassa sivistystyössä järjestetty kotouttava suomen/ruotsin kielen koulutus hyväksytään, koulutus on maksuton opiskelijalle ja oppilaitoksen ylläpitäjä saa koulutuksesta sadan prosentin valtionosuusrahoituksen.

Kansanopistojen vapaan sivistystyön koulutus perusopetuksen suorittaneille oppivelvollisille

- Oppivelvollinen, jolta puuttuu perusopetuksen jälkeisen koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, voi suorittaa oppivelvollisuutta kansanopistossa järjestettävässä sellaisessa koulutuksessa, jossa noudatetaan aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa maahanmuuttajille tarkoitettun koulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia.
- Oppivelvollisuutta voi suorittaa kansanopistoissa järjestettävässä vapaan sivistystyön koulutuksessa (Opistovuosi-koulutus) yhden vuoden ajan. (Vaikeasti vammaiset max. 3 vuotta.)
  - Koulutuksen tavoitteena on edistää opiskelijan omaehtoista oppimista ja antaa opiskelijalle valmiudet opintojen jatkamiseen perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.

Kotoutumiskoulutus, vapaan sivistystyön rahoitus

- TE-toimiston/kunnan kotoutumissuunnitelman mukaiseen koulutukseen myönnetään vapaan sivistystyön (VST) koulutuksessa 100 %:in valtionosuus talousarvion ja lisätalousarvioiden määrärahojen rajoissa. Mikäli henkilölle ei ole laadittu kotoutumissuunnitelmaa valtionosuusrahoitus myönnetään kuten muuhunkin VST-koulutukseen.
- V. 2022 toisessa lisätalousarviossa myönnettiin vapaan sivistystyön kotoutumissuunnitelmaan hyväksytylle koulutukselle 1,5 milj. euron lisäys Ukrainasta tulleiden tilapäistä suojelua saavien kielikoulutusta varten
- Opetushallituksen tiedonkeruussa kerätään tiedot 20.9.2022 maahanmuuttajille suunnatusta koulutuksesta ja myös Ukrainasta tulleille jo järjestetystä kotoutumissuunnitelmien mukaisesta koulutuksesta ja suunnitellusta sellaisesta. Jotta lisärahoituksen piiriin pääsisi, oppilaitoksen tulee voida tilastointipäivänä osoittaa, että oppilaitoksessa on tai on ollut tämän kohderyhmän opiskelijoita.
- Kotoutumiskoulutuksen suoritepäätökset tehdään valtion talousarvioiden rajoissa, jolloin rahoitusosuus voi olla pienempi kuin 100%, jos määräraha ei riitä.
- Rahoituksen määräytymisperusteet [VAPAA SIVISTYSTYÖ.pdf \(oph.fi\)](#)

Ammatillinen koulutus ja rahoitus

**opetusneuvos Taija Paasilinna ja
erityisasiantuntija Seppo Hänninen**

Ammatillinen koulutus

- Ammatilliseen koulutukseen on **vapaa hakeutumisoikeus**, jossa ei edellytetä mitään tiettyä maassaolon statusta tai kansalaisuutta.
- **Koska tällä hetkellä oppivelvollisuus ei koske Ukrainasta tulleita 16-18 –vuotiaita**, jos heillä ei ole kotikuntaa Suomessa, näin ollen heillä **ei ole oikeutta** niihin maksuttomiin materiaaleihin, välineisiin ja etuuksiin, joihin oppivelvolliset ovat oikeutettuja.
- **Koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin halutessaan tarjota** opiskelijan opiskelukäyttöön maksuttomat oppimateriaalit ja -välineet (esim. tietokoneen).
- Jos tilapäistä suojelua saava henkilö hakeutuu ammatilliseen koulutukseen, hän voi suorittaa sitä myös **koulutussopimukseen tai oppisopimukseen** perustuvana koulutuksena kuten muutkin opiskelijat. Koulutussopimuksessa opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä, mutta ei ole työsuhteessa. Oppisopimuskoulutus puolestaan perustuu 15 vuotta täyttäneen opiskelijan ja työnantajan väliseen kirjalliseen määräaikaiseen työsopimukseen.

- Ammatillisten tutkintojen **suorittamiskielet ovat suomi ja ruotsi**, mutta eri alojen kielitaitovaatimukset vaihtelevat. Kielitaitoa on mahdollisuus kehittää opintojen aikana. Ammatillista koulutusta voidaan järjestää myös **monikielisesti**, jolloin suomen ja/tai ruotsin kieltä vieraana kielenä opetetaan osana ammattiopintoja. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota **alkuvaiheen opintoja esimerkiksi ukrainan, venäjän tai englannin kielillä**, mikäli tarjolla on näitä kieliä hallitsevia opettajia tai ohjaajia. Tutkinto kuitenkin suoritetaan lopulta suomen tai ruotsin kielellä, eli näytöt suoritetaan ja todistukset annetaan tutkintokielellä. Ammatillista koulutusta on tarjolla jonkin verran myös kokonaan englanninkielisenä.
- Opiskelijalla on mahdollisuus saada tarvittaessa **suomi tai ruotsi toisena kielenä (S2)** -opetusta tai hän voi osallistua enintään 6 kk ajan **opiskeluvalmiuksia tukeviin opintoihin (OPVA)**, joissa voi vahvistaa esim. suomen kielen, matematiikan tai englannin perustaitoja. OPVA-opinnot suunnitellaan yksilöllisesti.
- **Opinto-ohjausta** annetaan sekä yksilöllisesti että ryhmässä. Opinnoissa vahvistetaan opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksia. Sovitut asiat kirjataan opiskelijan **henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS)**.
- **Opiskeluhoolto** on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää ja koko oppilaitosyhteisöä tukevaa. Yksilökohtaisten opiskeluhoitopalveluiden (psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuolto) **järjestämisestä opiskelijoille vastaa kunta**. Tuki on opiskelijalle vapaaehtoista, ja eri ammattilaiset osallistuvat työskentelyyn opiskelijan suostumuksella.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus

- Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus perustuu OKM:n koulutuksenjärjestäjälle tekemiin suoritepäätöksiin. Valtaosa ammatillisen koulutuksen määrärahasta vuodelle 2022 eli runsaat 1,9 mrd on jaettu koulutuksenjärjestäjille 21.12.2021 tehdyllä suoritepäätöksellä.
- Parhaillaan on meneillään lisäsuoritepäätösten haku (17.10.2022 mennessä). Rahoitusta kohdennetaan koulutuksenjärjestäjien eri tarpeisiin, joista yhtenä on mainittu Ukrainasta tulleiden koulutus. Tällä hetkellä jo päätetyistä talousarvion ja lisätalousarvioiden määrärahoista on jaettavissa n. 51 milj euroa ja on mahdollista, että tulevasta syksyn lisätalousarvioista jaettavissa oleva määrärahaa vielä lisätään eri kohderyhmien koulutukseen.
- Koulutuksen järjestäjä on päättänyt mitä koulutusta saadulla valtionosuudella on toteutettu. Rahoitus on täysin laskennallista eli sitä ei tarkisteta vastaamaan esim. toteutuneita opiskelijavuosimääriä.

[Jaettavan vuoden 2022 lisärahoituksen hakukirje \(okm.fi\)](#)

- Koulutuksen järjestäjän valtionosuusrahoitukseen ei vaikuta opiskelijoiden kansalaisuus eikä opiskelijoiden kotikunta tai se, että opiskelijoilla ei ole kotikuntaa Suomessa.

[Ammatillinen koulutuksen rahoituksen määräytymisperusteet \(oph.fi\)](#)

Lukiokoulutus ja rahoitus

**opetusneuvos Outi Raunio-Hannula ja
erityisasiantuntija Leena Matilainen**

Lukiokoulutus

- Vapaa hakeutumisoikeus
- Koulutuksen aloittamisen edellytyksenä lukiolain 21 §:ssä mainitut edeltävät opinnot tai osaaminen sekä riittävä oppilaitoksen opetuskielen taito
- Tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneilla ei oikeutta opetuksen edellyttämiin maksuttomiin oppimateriaaleihin tai työvälineisiin
  - Koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin halutessaan tarjota nämä opiskelijoille
- Kotikunnan saamisen myötä oppivelvollisuus sekä oppimateriaalien ja työvälineiden maksuttomuus koskevat myös Ukrainasta tulleita opiskelijoita

- Ohjaus ja henkilökohtainen opintosuunnitelma
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
  - Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää
  - Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa
- Oppimisen tuen tarpeiden kartoitus, tarvittavat tukitoimet ja mahdollinen omakielinen tuki oppiaineiden opiskeluun
- S2/R2-opetus
- Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena
- Opiskeluhuoltopalvelut hyvinvointia tukemassa

Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus

- Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus perustuu koulutuksen järjestäjän tilastointipäivien 20.1. ja 20.9. lukiokoulutuksen koko oppimäärän opiskelijamääriin. Lisäksi valtionosuusjärjestelmä kattaa yksittäisiä aineita opiskelevien opintosuoritukset, kun opinnot ovat aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan suoritettuja lukion pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja.
- Koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitukseen ei vaikuta opiskelijoiden kansalaisuus eikä opiskelijoiden kotikunta tai se, että opiskelijoilla ei ole kotikuntaa Suomessa.
- Lukiokoulutuksen järjestäminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää lukiokoulutuksen järjestämislupaa. Opiskelijaksi otettavan henkilön kielitaidon tulee olla riittävä, jotta hän pystyy suorittamaan opintoja koulutuksen järjestämisluvassa määrätyllä opetuskielellä, joka yleensä on suomi tai ruotsi.
- [Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksen määräytymisperusteet](#)

Opetushallituksen materiaalit

Ukrainasta paenneiden oppimisen tukeminen Suomessa

Ukrainasta paenneet varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa

Opetushallitus seuraa Ukrainasta paenneiden lasten, nuorten ja aikuisten määrää varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa tietovarantojensa kautta. Seuraamme ukrainalaisten tilannetta myös kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjille tehdyillä kyselyillä.

Ukrainasta paenneiden lasten varhaiskasvatusta ja esiopetusta

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen jokapäiväinen arki rutiineineen ja vuorovaikutussuhteineen on turvallisuuden kokemusta vahvistavaa. Tälle sivulle on koottu tietoa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen mahdollisuuksista tukea Ukrainasta paenneita lapsia.

Ukrainasta paenneiden lasten ja nuorten oppimisen tukeminen perusopetuksessa

On tärkeää, että Ukrainasta Suomeen sotaa paenneille lapsille ja nuorille tarjotaan nopeasti mahdollisuus koulunkäyntiin. Tälle sivulle on koottu tietoa perusopetukseen valmistavan opetuksen ja perusopetuksen tukimuodoista.

Perusopetuksen oppilashuolto on hyvinvointityötä ja tukee jokaista oppilasta

Oppilashuolto edistää niin yksittäisten oppilaiden kuin koko koulu yhteisön osallisuutta, hyvinvointia ja turvallisuutta. Ukrainasta Suomeen paenneiden lasten ja nuorten aloittaminen perusopetuksessa edellyttää yhteistä keskustelua koulu yhteisön toimintatavoista ja tarvittaessa niitä tarkistetaan.

Materiaalia Ukrainasta paenneiden opetuksen tueksi

Linkkejä Opetushallituksen ja muiden tahojen tuottamaan materiaaliin ja tietoon, jota voi hyödyntää Ukrainasta sotaa paenneiden lasten ja nuorten opetuksessa.

Ukrainasta paenneiden opiskelua lukio koulutuksessa

On tärkeää, että Ukrainasta Suomeen sotaa paenneille nuorille tarjotaan nopeasti mahdollisuus jatkaa opiskelua turvallisuudessa ja osallisuutta vahvistavassa lukio yhteisössä. Tälle sivulle on koottu tietoa lukiokoulutuksen mahdollisuuksista.

Ukrainasta paenneiden opiskelumahdollisuudet ammatillisessa koulutuksessa

Suomalaisen ammatillisen koulutuksen järjestäjät tarjoavat ja tarjoaa Ukrainasta Suomeen sotaa paenneille nuorille ja aikuisille yksilöllisiä mahdollisuuksia opintoihin. Tällä sivulla kerrotaan ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksista ja opiskelun tuesta.

Ukrainalaisten lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen kesällä

Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät tarjoavat yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Ukrainasta Suomeen sotaa paenneille lapsille ja nuorille oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintaa myös kesällä. Tälle sivulle on koottu tietoa muun muassa kesäopinto- ja kurssitarjonnasta, harrastusmahdollisuuksista sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Maahanmuuttotustaisten oppijoiden tuki koulutusjärjestelmässä

Varhaiskasvatusta

Varhaiskasvatusta on osa kulttuurisesti muuttavaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana. Maahanmuuton yleistessä maahanmuuttajataustaiset perheet ja lapset pyritään ottamaan huomioon entistä paremmin myös varhaiskasvatuksessa.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta

Valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret.

Suomi toisena kielinä -opetusta perusopetuksessa

Perusopetuksessa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kielenoppimisen erilaiset tarpeet huomioidaan tarjoamalla mahdollisuutta opiskella suomea toisena kielinä. Tavoitteena on, että oppilas saavuttaa sellaiset kielen perustaidot, että hän pystyy toimimaan ja opiskelemaan ympäröivässä kieliyhteisössä tasavertaisena muiden kanssa.

Aikuisten perusopetusta

Uudistunut aikuisten perusopetus ottaa maahanmuuttajat entistä paremmin huomioon. Aikuisten perusopetukseen sisällytetään luku- ja kirjoitustaidon koulutus, valmistava opetus sekä elementtejä kotoutumiskoulutuksesta.

Lukioon valmistavaa koulutusta

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (LUVU) tavoitteena on antaa opiskelijoille kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten sekä tukea edellytyksiä jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Lukiokoulutusta

Lukiokoulutuksessa voi opiskella suomen kieltä ja kirjallisuutta lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti 52 oppimäärän mukaan. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet ja kulttuuritaita opetetaan lukio-opetuksessa huomioon.

Ammatillista koulutusta

Ammatillista koulutusta tarjoaa maahanmuuttajataustaiselle nuorelle tai aikuiselle mahdollisuuden hankkia ammatti ja päästä osalliseksi työelämään. Opiskelun aikana tehdään runsaasti yhteistyötä työelämän kanssa ja osaaminen osoitetaan kyseisen alan työpaikoilla.

Korkeakoulun tukemista maahanmuuttajia

Näillä sivuilla on tietoa suomalaisten korkeakoulujen tukitoimista maahanmuuttajille. Opetushallituksen roolina on jakaa tietoa käynnissä olevista toimista. Opetushallitus tarjoaa myös tukea eri ohjelmien kautta.

Etsivä nuorisotyö

erityisasiantuntija Merja Hilpinen
opetus- ja kulttuuriministeriö

Etsivä nuorisotyö

- Etsivä nuorisotyö tarjoaa kokonaisvaltaista ja luottamuksellista tukea kaikille nuorille, jotka ovat koulutuksen ja työelämän ulkopuolella, tai jotka toivovat etsivältä apua itseään askarruttaviin asioihin.
- Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.
- Etsivään nuorisotyöhön voi ottaa yhteyttä <https://yhteysetsivaan.fi> palvelun kautta. Palvelussa tarvitaan tieto nuoren kotikunnasta.
- Jos tietoa nuoren kotikunnasta ei ole, etsivään nuorisotyöhön voi yhteydessä myös muilla tavoin esim. suoralla kontaktilla, puhelimitse tai sähköpostilla. Etsivän nuorisotyöntekijöiden yhteystiedot löytyvät <https://entit.fi/> Etsi kartasta tai kunnasta tai nimellä

Nuoret 16-18-vuotiaat ukrainalaiset

rehtori Katri Hyrsky

Helsingin aikuislukio, aikuisten perusopetus ja lukio

Nuoret 16-18-vuotiaat ukrainalaiset

Nuorten sisäänotto

Nuoria mukaan vähitellen 30.3. 2022 alkaen, lopulta 11 nuorta aloitti, ikä 16-18-vuotta

- UkrainaTeam (Stadin hakutoimisto) > nuorten ohjaus aikuislukioon aipeen, nuorten ryhmään
- Tulivat ilmoittautumaan ohjaajan kanssa tai huoltajan kanssa
- Alkuhaastattelu > peruskoulu on jo tehtynä, osa aloittanut ammatillisen, osa kiinnostunut lukiosta

Nuorten koulupäivät:

- Lukujärjestyksessä aamupäivät suomen kielen alkeita, iltapäivät englantia ja matematiikkaa yhteiskuntatietoutta, vierailuja, tutustumista suomen koulujärjestelmään
- Oppitunnit ma-to klo 10-14, välissä ruokailu
- Suomen kieltä omassa pienryhmässä, englantia muiden nuorten kanssa
- Nuorten ryhmästä tutor-opiskelijoita
- Toukokuusta mukana myös SPR: vapaaehtoisia tukena suomen kielen kurssilla ja esittelemässä vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen

Nuoret 16-18-vuotiaat ukrainalaiset

Onnistumisia ja huolen aiheita:

- Nuoret ryhmäytyivät nopeasti ja opiskelutaidot sekä motivaatio korkea
- Huoli kotimaasta ja läheisistä
- Kesää kohti poissaoloja alkoi tulla jonkin verran enemmän
- Huoli tulevista opinnoista > mitä tapahtuu syksyllä? Miten kielitaito riittää jatko-opintoihin?

Opinnot kesäkuussa:

Suomen kieltä ja englantia ma+ke klo 10-13, ti + to retkipäiviä

Jatko-ohjaus:

Tutustuminen Stadin AO:n ja Eiran aikuislukion TUVA-opintoihin

Aikuisten ryhmä aloitti 11.4. purettiin Työväenopiston jonoa, lopulta vain 4 aikuista

Kesäkuussa aloitettiin suomen kielen kurssit aikuisille

> yhteensä reilu 90 aikuista opiskelijaa kesäkurssilla

Lisäksi aikuisille iltapäivisin ohjaus & työhakupalveluita Stadin AO:n kautta

Nuoret 16-18-vuotiaat ukrainalaiset

- Syksyllä 2022 uusia nuoria nuorten ryhmässä 1 kpl
- Aikuisten suomen kielen kursseilla 27 ukrainalaista opiskelijaa

Ennakkokysymykset

hallitusneuvos Sami Aalto
opetus- ja kulttuuriministeriö

Ennakkokysymykset

- Milloin ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavina oikeudet ja velvollisuudet poikkeavat muista samanikäisistä vastikään Suomeen muuttaneista?
- Mikä taho vastaa nuorten ukrainalaisten koulutukseen ohjaamisesta?
- Kenen vastuulla on järjestää suomen kielen koulutusta 16–17-vuotiaalle tilapäistä suojelua saavalle nuorelle, jolla ei ole kotikuntaa ja sen vuoksi ei ole oppivelvollisuuden piirissä? Suomen kieltä tarvitsee, jotta pystyisi hakeutumaan toisen asteen (esim. ammatilliseen) koulutukseen.
- Voiko kunta järjestää ilman järjestämislupaa suomen kielen opetukseen painottuvaa TUVA-koulutusta niille 17 vuotta täyttäneille/täyttävälle ukrainalaisnuorille, joilla on 9-10 vuoden opinnot suoritettu Ukrainassa?

Ennakkokysymys

opetusneuvos Kaisu Piironen
opetus- ja kulttuuriministeriö

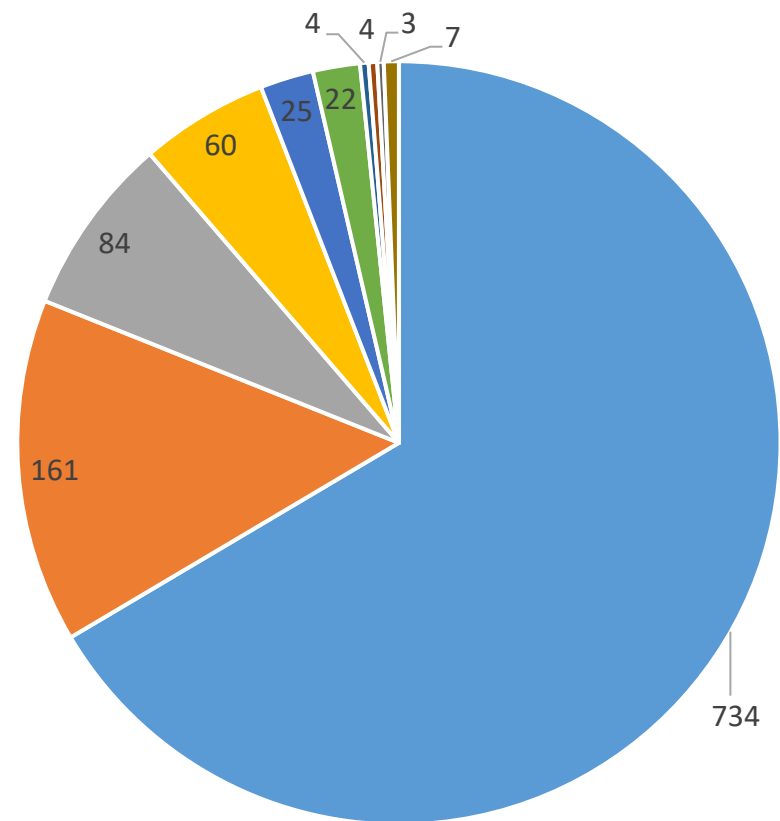

Korkeakoulujen tarjonta tilapäistä suojelua saaville

- Korkeakoulujen koulutustarjonta
  - Avoin korkeakoulutus, erilliset opinto-oikeudet, maahanmuuttajien valmentava koulutus, tutkinto-opiskelu
  - Yhteinen Ukraina-sivuston julkaiseminen korkeakoulu- ja tutkimusmahdollisuuksista <https://www.studyinfinland.fi/ukraine>
  - OKM:n 5,5M€:n avustus korkeakoulujen koulutustarjonnan laajentamiseen
- Laaja viranomaisyhteistyö sekä yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
- SIMHE- yhteistyö ja sähköpostilaatikko
- Yhteistyö kv- ja EU-tasolla, dialogi Ukrainaan

Korkeakouluissa opiskelevat ukrainalaiset

(ensimmäinen kirjoilletulo 20.2 jälkeen, Virta-poiminta 14.9)

Yhteensä 1104 opiskelijaa

■ Avoimen opinnot

■ Ylempi korkeakoulututkinto

■ Tohtorintutkinto

■ Kansainvälinen vaihto

■ Kotimainen opiskelijaliikkuvuus

■ Muu

■ Erillisoikeus

■ Alempi korkeakoulututkinto

■ Ammattikorkeakoulututkinto

■ Täydennyskoulutus

Keskustelua ja kysymyksiä

Tilaisuuden keskusteluosioon lisätyt linkit

- [Opetustoimi, kansainväliset ohjelmat ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan](#)
  - [Maahanmuuttotaustaiset oppijat](#)
-